DE VASCV-
LIS LIBEL-
LVS,

dulelcentulorum cauſa ex Bayſio decer-
us: addita uulgari Latinarum uocum
terpretatione.

APVD SEB. GRYPHIVM
LVGDVNI,
1539.

AROLVS STE-
PHANVS LECTO-
RIS.

VESTI *ſunt his diebus apud nos ali= quot pueri bonarum literarum deſyde= rio, quantũ ipſi iudicare potuimus, ual= de affecti, ſe non omnia intelligere quæ in libello* Bayſij *de uaſculis contineren= uehementerq́; cupere, ut quemadmodum ille uir do= ,eruditioribus & bene literatis operam dederat: ea= quoq; ratione efficeret, ut iuniores tyrunculi ſaltem uid utilitatis & emolumenti ex eius uigilijs percipe= ac ſentirent.* Q*uod cum ille audiſſet, ut eſt certe in= ibili humanitate præditus, et publicæ utilitatis aman= facile paſſus eſt ſuum libellum in breuem quandam nulam contrahi: quemadmodum in* Re *ueſtiaria non is antè diebus factum fuerat in gratiam aduleſcentu= m.* N*eque enim (ut intelligas* L*ector) eo eſt uir in= o, qui ſibi tantũ tribuat, ut doctos ſolùm & eruditos ;, puerorum ingenijs non faueat: cuiuſmodi fortaßis t nonnulli, qui ſuam eruditionem tanquam arcanum dam & diuinum uideri cupiunt, neque uulgo palàm ne forte grauitatis & autoritatis ſuæ iacturam fa= t: quaſi uerò ſibi tantum & doctis nati eſſent.* Illud *us, tantum laudis fœnus non parere ſcriptũ aliquod ne apud rudes & tyrunculos, quantum apud eru= res & magis literatos adferre ſoleat.* Præterea *non*

modicam iacturam docti alicuius nomen facere, ſiquando ſcriptum ſuum temere à quoquam inuertatur, atq; immutetur: quinetiam corrumpatur potius, dum ille puerorum ſtudijs bene conſultum putat. Hoc *certe neminem latere puto: & ſunt mea quidem ſententia, plus quàm plagiariorum pœna digni, qui huiuſcemodi furtis delectantur, & ſibi nomen ac laborem alienum attribuunt: niſi id quidem ab autore prius impetrarint, atq; eius animum ad puerorum ſtudium inclinarint: quemadmodum ſanè de hoc libello, ut de priore quoque, diligenter à nobis factum eſt.* Non *enim uir grauis, & Senatorijs negotijs præpeditus, qualis eſt noſter* Bayſius, *animum ſuum altiora ſubinde cogitantem, ad hæc puerilia tam facile demittere potuiſſet.* Tantùm *hoc, incredibilem eius humanitatem erga adoleſcentulos bonarum literarum deſyderio flagrantes, teſtatur: quòd eorum cauſa, non permittat ſolùm, ſed etiam alteri negotium committat, ut libellus ſuus puerorum ingenijs aperiatur, & lucidior fiat: atq; in compendium redactus, uulgaria uaſculorum nomina illis indicet.* Quod *factum ſi quidem tibi placebit lector, eſt unde* Bayſium *ſemper laudes & ames.*

SVMMA REI
VASCVLARIAE EX BAYFIO.

De uaſis ſignificatione.

INCIPIEMVS ab ipſa uaſis ſignificatione: deinde uerò ad uaſorum appellationes ex eorũ differentijs ac generibus petitas, certo ordine progrediemur. Sed ne quid lectorem lateat, aut remoretur, admonendus eſt, ea tantùm Bayfij eſſe, quæ B literam ſubſignatam habebunt: cætera ex uarijs autoribus quæſita: ne quid in hac parte ab adoleſcentulis deſyderari poßit, quod ad uaſculorum genera pertinere exiſtimabunt.

Vas, ung uaiſſeau, quod antiqui uaſum dixere (quo etiã nomine Cato & Plautus utuntur) id ſignificat quod uel liquorẽ, uel quidpiam aliud continet in uſum noſtrũ: uel etiam quo liquorẽ aliquem haurimus, ſiue haurire ſignificet, puyſer. ut, Haurire aquam ex puteo: ſiue quod uulgo dicitur, humer, ou aualler: ut,

ille impiger hauſit Spumantem pateram.

en aualla une pleine taſſe, ſans ſoy faire prier. Ea uerò ratione primùm ab hominibus inuentũ & excogitatum uas fuiſſe puto, ne manus uaſculorum officio ſemper fungentes, identidem uarijs liquoribus inficerentur, dum interdũ etiam impurißima quæq; manibus tractãda ſunt. Præterea uſus & utilitatis gratia: alioqui diuturnũ ignis

calorem manus perferre cogerentur, & in profundiſſimas lacunas demitti, ſiquidem uaſorum uſum ſemper præbere illis neceſſe eſſet.

Vaſculum, ung uaiſſelet, ung petit uaiſſeau, uaſis diminutiuum, quo non ſolum ad diminutionem ſignificandam utimur: ſed etiam ad ornatum. Græci autem τεύχη καὶ χεύματα uocant, quæ nos uaſa & uaſcula dicimus.

Vaſarium dicere poſſumus ex Cicerone, ung buffet, quod Itali appellant una credenza: nempe uaſariā ſupellectilem & gazam, ac diuitias aureas & argenteas, quas principes noſtri in uarijs uaſorū cælaturis collocare ſolent: ut noſtro tēpore tum demū opulentiſſimus habeatur princeps, cuius menſa innumeris uaſorum diuitijs ſcatet. Budæus exactiſſimi ingenij uir, & iudicij admodum expurgati, tertio libro de Aſſe, uaſarium apud Ciceronem pro lege Manilia accipi contendit, pro ijs quæ antiquitus publice dabantur magiſtratibus, ut ſunt muli, equi, uaſa, & reliqua quæ magiſtratus inſtrumentū implerent. Quod probat ex alio eiuſdem autoris loco, pro lege Agraria. Intelligimus præterea uaſarij nomine pecuniam publice dari ſolitā magiſtratibus euntibus in prouincias, ex qua ſibi neceſſaria compararent, quod Auguſti tempore Senatuſconſulto conſtitutum eſt. Vide Budæum.

Vaſcularius, qui uaſcula argētea & aurea facit. Sunt enim inter aurifices, uaſcularij, cælatores, inauratores, & bractearij, des orbateurs: id eſt, qui aurum malleis tuſum, & ad quamuis leuitatem ductile rebus inaurandis inducunt. Budæus.

Vaſculorum autem & poculorum ſculpendorū ars à

Græcis

Græcis toreutice dicta eſt, à uerbo τορεύω, quod eſt torno cõficio. Tornus autẽ fabrile inſtrumentũ eſt, quod uulgus uocat, ung tournouer. Itaq; toreutice ſculpturam, uel, ut aliqui loquuntur, ſcalpturam complectitur. Vnde to= reumata, huiuſmodi opera dicuntur, aut ſculpta, aut cæ= lata ex quacunque materia quæ in delicijs habeatur. quo uerbo Cicero, Salluſtius, & reliqui utuntur. Martialis,

Solus Phydiaci toreuma cæli,
Solus Mentoreos habes labores.

Quòd autem toreumata torno fierent, & ex quacunque materia, id oſtendere uidetur locus Vergilij tertia eclo= ga, –pocula ponam

Fagina, cælatum diuini opus Alcimedontis,
Lenta quibus torno facili ſuperaddita uitis.

Cælum enim, ung burin, ferrum eſt ſculptorium, in= trumentum cælatoris. A quo cælata uaſa dicuntur, in uibus arte ſculptoria deſcripta erant inſignia quædam pera, uaiſſeaulx ouurez, entaillez, labourez dorſeure= ie. Plin. lib. XXXIIII. cap. VII. Duo pocula Calamidis anu cælata æmulatus eſt, ut uix ulla differentia eſſet ar= s. De Zenodoro loquitur, ſcientia fingendi cælandiq; ulli ueterum poſtpoſito. Budæus tertio de Aſſe, Ma= nificam æſtimatricem cælaturæ priſcam ætatem fuiſſe ortet, quæ uaſa cælata in ſingulas libras ſenis ſeſter= s emeret: id eſt, centenis & quinquagenis aureis no= is. Mirum autem eſt in auro cælando, inclaruiſſe ninem: argento, multos: qua in arte maxime laudatus Mentor, de quo ſuprà diximus: unde labores Mento= s uocat Martialis. At uero argentum apud antiquos,

 homi

hominum ſermone celebratius fuit.

De uarijs uaſorum appellationibus.

VAſorum appellationes uariæ: aliæ quidem à materia ſumuntur, ex qua conflata & confecta ſunt, ut aurea, argĕtea, ærea, lignea, fictilia, uitrea, cryſtallina, murrhina: aliæ uerò ab uſu & utilitate quam præſtant, ut à potu potoria: aliæ autem ab ijs rebus, quas continere ſolent, nomina accipiunt, ut ab eſcis eſcaria, à uino uinaria: item & aquaria & uinaria: & ab unguentis, unguentaria: ſic etiam à promulſide, promulſidiaria: aliæ inſuper à forma, quam referre uidentur, ut à modij ſimilitudine, modiolus: & à cymbæ forma, uaſa cymbia: aliæ præterea à quibuſdam locis, in quibus præſtantiora uaſa fiunt, uel è quibus materia adfertur excellentior ad ea conficienda, ut à Delo *& ære* Deliaco, *uaſa* Deliaca: *à* Corintho *& ære* Corinthio, *uaſa* Corinthia: *eadem quoque ratione* Samia *&* Aretina. *Quas omnes differentias unà cum ipſis uaſorum nominibus ſuo ordine deſcribemus. Ac primùm ipſarum differentiarum genera exequi neceſſe eſt prius, quàm ad ſpecierum diuiſionem ac declarationem deſcendamus.*

VASA AVREA.

RAram auri mentionem apud antiquos reperiri, & rariorem etiam quàm pro noſtri temporis opulentia: quemadmodum in auro cælando inclaruiſſe paucos, aut neminem, contendit noſter Budæus *lib.* III. *de* Aſſe. *Itaq; uaſis aureis rarò uſos fuiſſe ipſos ueteres compertũ eſt:*

eſt:magis enim argẽto delectabantur. Sed poſteaquam, inquit Plinius lib. x x x i i i. cap. x i. Aſia primum de=uicta, luxuria in Italiam immiſſa eſt, aurũ magno in pre=tio haberi cœpit. Siquidem L. Scipio in triumpho tranſ=tulit uaſorum aureorum pondo c. millia.

Vaſorum autem aureorum uſus apud antiquos præci=puus erat in conuiuijs ſumptus, & honoris ac luxus gra=tia. inde Cicero conuiuialia uaſa appellat: Multaq; (in=quit) conuiuialia ex auro & argento uaſa.

Poculum aureum, une couppe dor. Plinius ſcribit Phi=lippum regem poculo aureo puluino ſubdito dormire ſo=litum. Cic. in Verrem, Tum illa ex patellis & thuribu=lis, quæ uellerat, ita ſcitè in aureis poculis illigabat, ita aptè in ſcyphis aureis includebat, ut ea ad illam rem nata eſſe diceres. Que tu euſſes dict, quilz euſſent eſte faictz tous propres a cela.

Patera aurea, une taſſe dor. Vergilius,

-ille impiger hauſit
Spumantem pateram, & pleno ſe proluit auro.

Hoc eſt, hauſit plenam pateram auream uini. Il beut tant, que une grande taſſe pouoit tenir.

Aureus guttus apud Liuium, Argenteo pollubro, & aureo gutto.

Aureis præterea uaſis uentris onus excipiebant ditiores antiqui: quod de Heliogabalo refert Lampridius. Mart. in Baſſum,

Ventris onus miſero, nec te pudet, excipis auro
Baſſe, bibis uitro. B. Cætera in uaſorum ſpeciebus dicemus.

VASA CAELATA.

VAſa cælata, uaiſſeaulx entaillez, in quibus uaſculariorum & cælatorum artificio inſculpebãtur uaria ſigna & ſimulachra Deorum. Plin.lib. x x x i i i. cap. x i i. Vlyxes & Diomedes erant in phialæ emblemate. Emblema autem, ut illud obiter tangamus, ætas noſtra non nouit: fit'que cùm interraſo, ut inquit Plinius, ligno uel marmore, aliud quiddam uel aurum uel argentum uermiculato opere eleganter conſeritur, & aptatur ad uariarum rerum effigies. Ita quoque ornabantur uaſa emblematis, dictis ἀπὸ τοῦ ἐμβεβλῆσθαι, quòd uaſis adijcerentur, & reuellerentur, cum libitum erat. Hinc eſt quòd Cicero Verrem criminatur, qui uaſorũ Haluntini emblemata reuulſerat, atq; adeò pretioſiſsimam eorum partem & toreumata abſterſerat impudentiſsimo latrocinij genere: Sicq;, inquit Cicero, Haluntini excuſsis delitijs cum argento puro domum reuertuntur. Itaque emblema, inſertum & inſitum quid in æreo aut argenteo uaſe ſignificat, quod pro ornatu tẽporario & exemptili ponitur: uulgus paramentum uocat. Videto diligenter Budæum & Bayſium.

Hydriæ præterea argẽteæ luxus gratia fieri ſolebant. Cic. i i i. Verrinarum, Dicebant ſcyphorum paria cõplura, hydrias argenteas, &c.

Illigabantur & aureis cruſtis uaſa argentea & cymbia, & alia, quæ incruſtata uel cruſtata dicere poſſumus, emaillez: atq; ab eiuſmodi cruſtis, cruſtularij dicti, quorũ artificio uaſa cruſtulis illigabantur: unde & incruſtare

dici

dicimus. Hor*at.*

Syncerum cupimus uas incruſtare.

Ceterũ uaſa aureis cruſtis illigata, Martialis *in ſexto uocat chryſendeta.* Dicuntur *& lances chryſendetæ ab eodem in apophoretis.* Bayſius.

Sigillata quoq; uaſa dicebantur, ſigillis quibuſdam ornata, autour deſquelz eſtoyent de petites imaiges enleuees en boſſe. unde ſcyphi ſigillati apud Ciceronem *in* Verrem. *Signa autẽ ſiue ſigilla,* Græci ἀγάλματα καὶ ἀγάλματα *dicunt, ſuntq; ueluti ſimulachra uel* Deorũ *uel etiã heroũ aut animalium, quibus circunquaq; uaſa exornari ſolebãt,* Græci ἐχιθεῶς *uocãt.* B. Vnde Vergilius, *Cymbiaq; argento perfecta atq; aſpera ſignis. Cymbia ſignis aſpera dixit, hoc eſt, ſigillata. Cæterum ſigna illa ab excellentia nomen accipiebant: ut ſigna* Corinthia, *hoc eſt, quæ in* Corintho *fiebant.* Plin. *lib.* XXXIIII. *cap.* VIII. *Signis quæ uocãt Corinthia, pleriq; in tantum capiũtur, ut ſecum circunferant.* Paulò *pòſt autem ait,* Minoribus *ſimulachris ſignisq; innumera propè artificum multitudo nobilitata eſt.*

Vaſa autem pura dixit iurecõſultus, atq; adeò ipſe Cicero, *pro ijs uaſis quæ cælata non ſunt, neq; ullis ornamentis decora, quæ uulgus uocat* a plain ouurage. B.

V*aſa* ἀνάγλυφα, *groſſement entaillez, uocat ea* Plinius *lib.* XXXIII. *cap.* XI. *quæ rudia ſunt, & in aſperitatẽ exciſa ac cælata.* Hoc *eſt, nõ leuia, & cælaturis inæqualibus eminentibusq; inciſa : ab* ἀνὰ καὶ γλύφω. Deinde *uero ait* Plinius, *circa linearũ picturas uaſa anaglypha curioſius fieri ſolere.* Quod *intelligendum uidetur de ijs uaſis, quæ*

per

per cõmiſſuras lineas aureas, uel argẽteas habent, ut idem autor interpretatur. Rudia *illa uaſa uulgus uocat, faictz a la groſſe mode.*

Quod ſupereſt de cælaturis, ex priori capite repetito: tantùm enim hic ordinem obſeruamus.

VASA ARGENTEA.

VAſa argentea, uaiſſelle dargent, in uſu frequentiori erãt apud antiquos, quàm aurea. Vilius *enim argẽtum eſt àuro, ut inquit* Horatius. Fiebant *autẽ multis modis.* Quinetiam *uaſa argento circuncluſa ab labris, dixit* Iulius Cæſar vi. *belli* Gallici: Hæc, *inquit, ſtudioſè àcquiſita, ab labris argento circuncludunt, atq; in ampliſsimis epulis pro poculis utuntur.*

Scyphus argenteus, une couppe dargent. Plinius *refert* Lucium *Craſſum duos ſcyphos argẽteos habuiſſe,* Mentoris *artificis manu cælatos: cõfeſſusq; eſt nunquam ſe ijs uti propter uerecũdiam auſum. erãt enim centum ſeſtertiorum pondo: quẽadmodum eundem ſex millibus ſeſtertiûm in ſingulas libras uaſa empta habuiſſe refert idem* Plinius. Sed *de ſcyphis uberius in* Vaſis *uinarijs et potorijs ac poculis dicemus.* Cæterum *primus* Heliogabalus, *ſi* Lampridio *credimus, cacabos argenteos, & menſas ac capſas argenteas priuato uſui habuit.*

Lanx *argentea, plat dargent.* Lances *centenis libris argenti quingentas numero* Romæ *fuiſſe conſtat ex* Plinio, *multosq; ob eas cõſcriptos dolo cõcupiſcẽtiũ.* De *lancibus autẽ dicemus ſuo loco, cũ de eſcarijs uaſis agemus.*

Solium argenteum, une cuue a ſoy lauer. Mulieres, *inquit*

inquit Plinius, in balneis ſolijs argenteis utebantur ad luxum, quẽadmodum etiam ſcaphijs argenteis. quæ uaſa erant ad lotium excipiendum dedicata: quibus etiam argenteis utuntur hodie uiri Galliarum primarij.

Repoſitorijs argentum addi ſua memoria cœptum referre Feneſtellam dit Plinius lib. xxxii. cap. xi. Itaq; huiuſcemodi repoſitoria argentata, non argentea uocabimus: nempe emblematis argenteis ornata & illigata, de quibus infrà dicemus. Quin etiam idem Plinius refert Caluium oratorem ſuo tempore queri, quòd uaſa etiam coquinaria ex argento fierent: ita enim loquitur. Cæterum pateram argenteam, & pocula argentea, & crateras argenteos, pro cælaturæ atq; operis forma dicere poſſumus: quæ omnia uaſorum genera ſuo ordine à nobis explicabuntur.

VASA AEREA.

VAſa ærea, ſiue ænea Plinio, & Vergilio ahena, uaiſſelle darain ou de cuyure. ab æris nobilitate & excellentia nomen acceperunt. Adde quòd ahena abſolutè pro cacabis æreis accipiuntur, in quibus aqua igni admouetur ut calefiat. ung chauldron. Verg. Aut folijs undam tepidi deſpumat aheni. Horat. Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum. Aeris autem tres à Plinio ſpecies potiſsimum enumerantur: Corinthium, à quo uaſa Corinthia apud Ciceronem quarta actione in Verrem. Deliacum, à quo uaſa Deliaca apud Ciceronẽ pro Sextio: & Agineticum. Sed omnium præſtantiſsimum eſſe puto Corinthium. Nam æris notam pretioſiorem ipſa

opu

opulentiſſimæ urbis fecit iniuria: quia incendio peruſtis plurimis ſtatuis atq; ſimulachris, æris, auri, argentiq́; uenæ in commune fluxere. Fuit etiamnum antiquiſſima gloria æris Deliaci. *Vnde* Deliaca *ſupellex à* Cicerone *dicta, meſnage darain, in qua erãt triclinia, & lecti, cum pedibus & fulcris ex ære* Deliaco *factis. Vaſa autem* Corinthia *Strabo in octauo,* χαλκώματα κορινθιουργῆ *appellare uidetur.* B Plin. *lib.* XXXIIII. *cap.* II. *Sunt ergo uaſa tantum* Corinthia*, quæ iſti elegantiores nunc æs ſculpẽdo transferunt, modo in lucernas, modo in trullas, nullo munditiarũ reſpectu. Quinetiam* Cicero *in* Paradoxis *matellionem* Corinthium *dixit, ære* Corinthio *factum. Itaq; ex* Plinio *lucernæ, lychni, & lampades ex ære fiebãt: ſed non uſqueadeò puro, niſi propter luxum. nam qui lucernis* Corinthijs *utebantur, præter communem utendi rationem faciebant.* Aegineticum *enim æs, ut idem inquit, lychnuchis, candelabris, & huiuſmodi uaſis ignobilioribus conflandis dedicabatur: de quibus ſuo ordine dicemus. Fuit & æs* Cyprium *laudatiſſimum apud antiquos: unde fortaßis nos cuprum uocamus pro ære* Cyprio. Plin. *Teritur* Cyprio *ære in* Cyprijs *mortarijs, mortiers de cuyure. Quinetiam* Cyprium *abſolute pro cupro, quod uocamus, poſuit* Plinius *libro* 36. *cap.* 26.

Vas cupreum, pot de cuyure. Plin. *lib.* XXIII. *cap.* III. *Coquitur in cupreo uaſe ad craßitudinem mellis.*

Labris quoq; ahenis utebantur antiqui in balneis, une tinne de cuyure: quibus nunc quoq; Germanicæ *mulieres etiã utuntur ad abluendos quibuslibet octonis diebus infantulos ſuos: & nos quoq; æſtiuo tẽpore labris ahenis*

frig

frigida aqua oppletis, uinaria uaſa reponimus dum cœnatur. Verg.

Sicut aquæ tremulũ labris ubi lumen ahenis
Sole repercuſſum, aut radiantis imagine lunæ.

Vaſa conflatilia, uaiſſeaulx de fonte.

Conflabantur enim uaſa ærea delicatiora & ſonora apud antiquos, quæ in theatris reponi ſolebant pro ratione magnitudinis theatri: eaq́; ita fabricata erãt, ut cum tangerentur, ab ipſa uoce ſonitum facerẽt inter ſe diapaſon, diapente, ex ordine ad diateſſaron. Vitruuius lib. v. cap. v. Itaq; uox à ſcena uti à centro profuſa, ſe circunagens, tactumq́; feriens, per ſingulorum uaſorũ caua excitabat auctam claritatem, & cõcentu conuenientem ſibi conſonantiam. Nihil enim eſt in omnibus metallis, quod ſono & harmoniæ ac uoci aptius ſit, quàm ipſius æris materia. Hinc eſt quòd tubæ bellicæ, æreæ potiſsimũ factæ ſunt, ut etiam Vergilius æs pro tubis ponat, quo nõ præſtantior alter Aere ciere uiros. hoc eſt, tuba. Dicerem hoc loco quemadmodum æs pro pecunia apud antiquos ſumi ſolebat, quoniam primum ærea pecunia fieret. Sed uereor ne illud eſſet aproſdionyſum: quapropter ſatius eſt ad reliquas uaſorum differentias tranſire.

VASA STANNEA.

Vaſa ſtannea, uaiſſelle deſtain, antiquis in uſu non fuiſſe reperio. Quinetiam nõ ita pridem apud Italos commigrauit hic uaſorum uſus, ut culinaria uaſa, ſtannea fierent: neque uerò adhuc hodie omnibus communis eſt: fictilibus enim & uitreis potius utuntur quidam.

Gallis uerò iampridem hic uſus inoleuit: quo & rei domeſticæ & ſumptibus parcitur.

De ſtanno autem tantum hoc refert Plinius, Stannum illitum æneis uaſis, ſaporem gratiorem facere (quapropter uulgus quoq; noſtrum ollas iuſcularias, potz a ſouppe, ſtanno illinit) item & compeſcere æruginis uirus. Vnde hydrias & uaſa aquaria, ſi quidem ænea ſint, ſtanno intus illinimus. mirumq́; eſt, ſtannum æri illitum, pondus non augere. Fiebant quoq; apud antiquos ſpecula ex ſtanno laudatiſſima, quæ Brunduſij temperabantur, donec argenteis uti cœpere & ancillæ. Plinius libro XXXIIII.

Stannum præterea Homerus uocat caſſiteron Iliados VI. Vnde caſſiterina uaſa eleganter dicere poterimus pro ſtanneis.

VASA PLVMBEA.

Plumbi uſus ad uaſa infrequens fuit apud antiquos, ut etiam apud nos quoque, propter metalli pondus & utilitatem. Cæterum uaſis plumbeis tantum utimur ad odores conſeruandos & unguenta, atq; alia quæuis liquida pretioſiſſima. Itaq; capræ illius ſylueſtris excrementum uſqueadeò odoratum, quod moſchum uocant pharmacopolæ, in pixidibus plumbeis reponere ſolent, & diu admodum incorruptum ſeruare.

Præterea regum corpora capſis & ſarcophagis plumbeis uncta & aromatibus illita, Galli humi recondere ſolent: ſua enim denſitate prohibet plumbum, ne odor internus effluat & diſſipetur, ne'ue externus aër illabatur:

quæ

quæ ratio eſt cur corpora imputria diu ſeruātur. Sed nūc locus non eſt ut de plumbo plura dicamus: huius autem rei qui plura deſyderabit, requirat apud Plinium lib. 34. ubi de argēto plumbato & replumbato loquitur: nempe dum plumbum ab eo auellitur, & argentum purum relinquitur: præterea etiā de plumbatione uel potius plumbatura, hoc eſt, quādo plumbo maſſa maſſæ iūgitur, ita ut iūctura plūbea cohæreat, quēadmodū fit & ferruminatio.

VASA LIGNEA.

VAſa lignea, uaiſſeaulx de bois, multis modis, uarijsq; lignorū materijs apud ueteres fiebant, quemadmodum nunc quoque fiunt. fuit enim fagi honos præcipuus in uaſis, du fau, ou du heſtre, propter eius lētorem plicabilem: fiebant'que ex fago pocula elegantiſſima tornata, & arte toreutica cælata. Vergilius, –pocula ponam Fagina, cælatum diuini opus Alcimedontis.

Cuiuſmodi fortaſſis ſunt ea pocula quæ ex æde D. Claudio ſacra adferuntur. Cæterum memini me legiſſe, M. Curium iuraſſe ſe ex præda nihil attuliſſe præter guttum faginum quo ſacrificaret. Faginum præterea cantharum deſcribit Stroza pater: –hinc faginus illi Cātharus effundit glocitanti pocula collo. Vergilius inſuper buxum tornatile appellat, quòd eo fiebant unguentariæ pyxides, & alia huiuſcemodi toreumata, quæ buxea uaſa appellare poſſumus. Buxo etiam fiebant laudatiſſimæ tibiæ. Seneca, Tibi multifora tibia buxo ſolenne canit. Betula item, bouleau, arbor eſt eximij candoris, qua fiunt circuli uaſis uinarijs idonei. Vtilis etiam eſt conficiendis

ciſtis & ſportellis, flexibili crate. eius ligno noſtra ætas uarij generis & uſus quoque uaſa conficere ſolet: quæ (ſi quidem nobis liceat noua effingere uocabula) uaſa betulina appellabimus, uaiſſeaulx de bois blanc.

Vaſa quoque hederacea antiquis in honore maximo fuerunt, ea potiſsimum ratione, qua Plinius ait in uaſe hederaceo uinum transfundi, aquam remanere, ſi forte commixta ſit. Cuiuſmodi fuit uas illud quod Homerus Ciſsimbium appellat (Græci enim κισσὸν *hederã uocant) datumq́; fuiſſe Cyclopi ab Vlyſſe ſcribit. Huius poculi Euripides & Callimachus apud Macrobium meminerunt. Fiebant etiamnum ex terebintho calices excellentiſsimi, qui à nomine autoris* θηρίκλειοι *appellabantur: quemadmodum Antigonides & Seleucides, quibus Antigonus Seleucusq́; nomina indiderunt. Plinius, Celebratur & Thericles nomine, calices ex terebintho ſolitus facere torno. B.*

VASA VITREA.

Vitreorum uaſorum uſus, quæ Græci ὑάλινα *uocant, haud ita pridem inuentus eſt. Vitrũ autem quando primùm inuentum, & quomodo conflatum, Plinius recenſet lib. XXXIIII. cap. XXIIII. Neque uero alienũ fuerit uaſa potoria, quæ ex uitro fiunt, unà cum uulgo uitra appellare: quemadmodum Martialis uaſa cryſtallina, cryſtalla appellat. Itaque ſi quidem uitrea uaſorum materies ex filice conflata fuerit, uitra filicea ſiue filicina appellabimus. Si uero lapidibus uſtis, ut ferè fit, uitra erunt lapidea, atque in hoc communem loquendi uſum*

non

aſpernabimur.

Vaſa uitrea excellentiſsima laudantur hodie ex Mu=
o oppido Venetijs proximo, in ipſo Adriatico mari.
Calices uitrei, uaſa erant potoria, quemadmodū etiā
ois, quorum formam imitantur ſacroſancti illi calices,
ibus noſtri ſeniores in ſacrificijs diuinis utuntur. uul=
s uocat ung calice. Quod autem calicibus biberent
tiqui, id oſtendit locus Horatij, Fœcundi calices, quem
n fecere diſertum? Cæterum calices uitrei à Græcis
rbum è uerbo κάλικες ὑάλινοι dicuntur, autore Iulio Pol
ce. Erat & Nimbus uitreus: cuius mentio multa apud
Iartialem. B.

VASA CRYSTALLINA.

CRyſtallum fieri aiunt gelu uehementiore concreto, argumento eſſe non aliubi reperiri, quàm ubi hybernæ niues maximè rigent, glaciemq́; eſſe, unde nomē Græci dederunt.

Ex cryſtallo autem uas amphorale uiſum eſt, autore Xenocrate.

Aſyntheta Plinius autor eſt uocari uaſa cryſtallina pura, ſine ulla macula & uitio: uitia enim artifices cælatura occultant. Iuuen. Grandia ponuntur cryſtallina. De poculis intelligit, quæ ex cryſtallo fieri ſolebāt. Martialis in III.

Opimianum morionibus nectar
Cryſtallinis'que, murrhinis'que propinat.

Idem in decimo, cryſtalla pro cryſtallinis uaſis dixit. Plura qui uolet, requirat ex Plinio.

VASA MVRRHINA.

MVrrhina pocula antiquis laudatiſsima fuerunt, quemadmodum cryſtallia: refert'que ea Plinius ex Oriente mitti: inueniuntur enim ibi in pluribus locis, nec inſignioribus Parthici regni, præcipue tamen in Carmania: amplitudine nuſquam paruos excedunt abacos, craſsitudine rara, quanta uaſi potorio eſſe debet. Humorem putant ſub terra calore denſari. Quod autem in murrhinis magis laudatur, eſt ipſa colorum uarietas, ſubinde circumagentibus ſe maculis purpureis, rubeſcentibus, & lacteis, quas maculas uidere eſt in illo piſce qui murrhena dicitur: unde murrhina uaſa dicta crediderim. B.

Murrhina uaſa ætas noſtra nõ nouit: tantùm hoc memini, me uidiſſe Venetijs quædam uaſcula quæ ex Oriẽte adferri ſolere audiebamus: aiebãt'que neſcio quot annos in peniti oribus terræ locis aſſeruari ſolere priuſquàm exerãtur, donec pelluceant: atque ob id uenenũ nunquã admittere: uulgus porcellanam uocat. ob id fortaſsis, quòd ex eo puluere, quem Plinius Puteolanum uocat, qui'que in aqua indureſcit ac lapideſcit, efficta erant, ut dicãtur quaſi Puteolana ab Italis. Sed nihil huius rei compertum eſt nobis præter diuinationem. Murrhinũ autẽ quid ſit, neſcio an recte conijcere poterimus eũ eſſe lapidem pretioſum, quem uulgus uaſculariorũ uocat aquã marinam: accedit enim ad deſcriptionem Plinij, quam de murrhino conſcripſit. Cæterum illud tantum addam, uaſa murrhina apud antiquos ſummo in pretio fuiſſe. hinc ait Tranquillus, Auguſtum ex Alexandria capta nihil

i præter unũ murrhinum calicem ex inſtrumẽto regio tinuiſſe. De his autem uideto Plinium.

VASA LAPIDEA.

Iebant & apud antiquos uaſa lapidea in multos uſus, & ex delicatiſsimis potiſsimum lapidibus, ac marmoribus pretioſis: qualia erant quæ ex onyche marmore Arabiæ pretioſiſsimo fiebant: ut uaſa potoria apud Germanos primum onychina facta refert Plinius: deinde pedes lectorum & ſellas ex eodem marmore cœptas fieri dicit. Cornelius Nepos tradit magno fuiſſe miraculo, cum P. Lentulus Spinter amphoras ex onychino marmore, & urceos onychinos magnitudine cadorum oſtendiſſet. Eſt & præter hunc alter quoque pretioſus onyx, quem cornalinã uocat uulgus. Vide Pliniũ. Dictus onyx quòd formam unguis humani habere uideatur.

Quinctiã labra ex Porphyritide ab antiquis fieri ſolere oſtendũt antiqua illa monumenta, quæ adhuc hodie Romæ uiſuntur, præſertim circa ædem D. Ioannis in Laterano. ſunt'que eius propemodum formæ ac coloris, cuius eſt uas illud marmoreum quod hodie in Dionyſiana uiſitur: cupam Diocletiani uulgus appellat. Ego uero labrum antiquum fuiſſe exiſtimauerim. Erat autem labrum, uas balnearium, quemadmodum & ſolium. Cic. Terentiæ, Labrum ſi in balneo non eſt, fac ut ſit. une tinne. Inde labellum, une tinnette. Plin. Cinerem'que in labellis, aqua addita confricant manu, & conſidere patiuntur. Labra quoque uinaria, lupinaria, & olearia Catoni in quibus lupini conduntur, & in quæ uina è lacu, oleũ

 è cor=

è cortina transferuntur. Fiunt quoque apud nos mortaria lapidea, in quibus uaria aromata contundimus.

Hunc prætерea, inquit Plinius, alabaſtritem lapidem uocant, qui excauatur ad uaſa unguentaria, quoniam optimè ea incorrupta ſeruare dicitur, de lalbaſtre. Itaque uaſa alabaſtrina dicemus ea, quæ ex alabaſtrite lapide fiunt, uaiſſeaulx dalbaſtre: qualia uidimus torno eleganter fieri Florentiæ, ad antiquum morem excauata & efformata. ἀλάβαςρον *autem Pollux uas unguẽtariũ appellat, quod à nobis alabaſtrum ſiue alabaſter dici poterit: cuius uaſis fit mentio in Euangelio de Magdalene, quæ effudit alabaſtrum unguenti nardi piſtici pretioſi. Alabaſtrum quoque Thebaidis regionis oppidũ, in quo plurimus lapis topazium reperiebatur, Plinius fuiſſe refert lib.* XXXVII. *cap.* VIII.

VASA FICTILIA.

VAſa fictilia, omnium uiliſsima habebantur, fiebantq́; ex argilla potiſsimum, aut alio quouis luto præpingui, potz de terre: quorum uaſorum efformatores & effictores à fingendo figuli appellati ſunt, potiers de terre. Hinc Auſonius de Agathocle, -rex ego qui ſum Sicaniæ, figulo ſum genitore ſatus.

De quo etiam illud à Iuuenale refertur, eundem regem fictilibus in menſa uaſis uſum fuiſſe:

Fama eſt fictilibus cœnaſſe Agathoclea regem.

Fictilia autem erant potiſsimum uaſa aquaria, ut urcei, hydriæ: præterea etiam culinaria quædam, ut ollæ, lances, catini, & alia huiuſcemodi: de quibus tempus eſt, ut

ſeorſim

rſim dicamus, ſi prius illud explicauerimus, uaſorum tilium præſtantiora haberi ſolere Samia & Aretina: c eſt, quæ in Samo inſula & Aretio urbe Campaniæ bant. Plaut. in Capt. Ad rem diuinam, quibus eſt opus, ſis Samijs utitur: quemadmodum uulgus Italorum aiorica uaſa appellat, quæ in altera ex inſulis Balea= us fiunt, quam uulgus Maioricã appellare ſolet. Itidẽ nos eadem ratione uaſa Bellouaca dicemus, potz de auuais.

E ALIIS VASORVM DIFFEREN tijs, quæ ex eorũ uſu ſumi ſolẽt, itẽq; de uarijs eorũdẽ nominibus.

Xplicatis uaſorũ differentijs generalioribus, æquũ eſt ut ad ipſas ſpecies deſcendamus, quæ & eorum mina, & utilitates ipſas cõplectuntur. Itaque primum eſcarijs uaſis dicendum: deinde uerò de potorijs, arijs, aquarijs, niuarijs, & huiuſcemodi omnibus emus ſuo ordine.

VASA ESCARIA.

VAſa eſcaria, in quibus eſcæ, hoc eſt, edulia & menſæ reponebantur, aut deferebãtur ipſis cõuiuis: quorũ mina ſeorſim à nobis recenſenda ſunt.

Vaſa promulſidiaria dicebãtur ea quibus promul= dem apponebãt. Eſt autẽ promulſis, quod uice mulſi ulgus uocat, du clarè) dabatur conuiuis ad prouocan= m auiditatem cibi. entree de table. Huiuſmodi fortaßis ant artolagani, gaſteaulx fueilletez, oleæ, des oliues,

 & lu

& lucanica, des ſaulciſſes. Cicero Papyrio Pæto, Neque eſt quòd in promulſide ſpei ponas aliquid, quam totam ſuſtuli: ſolebam enim antea delectari oleis, & lucanicis tuis. B.

Lanx, ung plat, uariæ formæ erat: quemadmodum apud nos quoque eſſe ſolet. Lances enim aliæ latæ (unde platum à latitudine uulgus appellauit) aliæ cauæ. Mart. Et leues ſcutulas, cauas'que lances. Aliæ item maximæ, mediæ, & minimæ, ut inquit iureconſ. præterea erant aliæ quadratæ, ut apud eũdẽ iureconſ. aliæ rotũdæ. Horat.

Vmber, & iligna nutritus lance, rotundas
Curuet aper lances, carnem uitantis inertem.

Itaque lanx à latitudine dicta eſt, apta quidem dapibus & eſcis reponendis. unde Iuuenalis,

Aſpice quàm magno diſtendat pectore lancẽ. B.

(Ea etiamnum utebantur in ſacrificijs deorum, in quibus exta animalium ſacrificatorum reponebantur. Vergilius II. Georg.

Lancibus & pandis fumantia reddimus exta.)

Lances chryſendetas uocare uidetur Martialis in II.

Immodici tibi flaua tegunt chryſendeta mulli.

Hoc eſt, lances aureis cruſtis illigatæ & exornatæ, de quibus ſuprà diximus. Lances autem τοὺς πίνακας uocãt Græci, atque adeò Athenæus & Pollux. B.

Catinus lance profundior erat, & à capiendo dictus, ung plat creux: Itali adhuc uocant cadin. Catinis autem utebantur Romani ad pullos reponendos, & alia obſonia, ut hodie platis utimur.

Horatius primo Serm.

Aut

poſitum ante mea, quia pullum in parte catini
lit eſuriens, minus hoc iucundus amicus.
s quoque catinis reponebant. Idem I I. *Serm.*
uſto'que uagos piſces urgere catino. Qui *piſces ob=*
nomine ueniunt: id enim Græci ὀψόνιον *uocant, ut*
gere eſt ex XXI. *cap.* Euang. D. Ioannis. ὄψον *enim*
i uocabant, quicquid piſcium aſſabatur ſuper car=
s: inde obſonator, qui piſces aſſandos emit. Catino
n fictili utebantur pauperiores. Horat. I. Serm.
to diuinis, inde domum me
orri & ciceris refero, lagani'que catinum.
loco inter Campanam *ſupellectilem annumerare*
ur.
Catino diminutiuum catillum. Idem eodem loco,
ſa'ue catillum
dri manibus tritum deiecit. B.
ſtella, ut inquit Plinius, *tympana ſe iuuene dicit ap=*
ta patinas & lances, quas antiqui magidas appel=
ant. μάγις *autem* Græcum *uocabulum eſt, quo ſi=*
cantur menſæ, quæ apponuntur & remouentur,
e Iulio Polluce. B.
rculum, uas ad ferẽdum obſonium uel pulmentariũ.
tina utebantur antiqui ad coquendos piſces, & cæ
d genus. Plin. lib. XXIII. *de fece ſapæ,* Decoquitur,
it, in patinis cũ ſale & adipe, ad tumorem quoque
llarum & ceruicum: tum etiam ferculi uice. Et, *niſi*
llit opinio, eadem patina utebantur & ad coquẽdũ
d ferendũ obſoniũ, elixũ præſertim. Horat. II. *Serm.*
rtur ſquillas inter murænа natantes.

In patina porrecta.

A patina quoque tripatinum dictum. de quo uideto Bayſium diligenter, ubi loca aliquot Plinij reſtituta anim aduertes.

Patella quoque, uas eſcariũ, ad olera & pulmenta reponenda. Horatius in epiſtola ad Torquatum lib. 1.

Nec modica cœnare times olus omne patella.

Iuuenalis in quinta,

Ponitur exigua feralis cœna patella.

Quibus uerbis palàm eſt, patellã pro parua patina ſumi, quæ ab iſtis tum modica, tũ exigua dicitur. Iulius Pollux λεκανίδα uocat: Patellas enim uocãt Græci λεκάνας: ſicut etiã κύκλοι apud illos dicũtur, quos nũc orbes & quadras dicimus, des taillouers, des aſſiettes. Bayſius.

Paropſis, quemadmodum patina, tum pro uaſe eſcario, tum etiam pro uili obſonio & iure, & etiam maza apud Pollucem & Athenæum ponitur. Iuuenalis,

Quàm multa magnaq; paropſide cœnat.

Erant autem argenteæ paropſides & fictiles.

Martialis in 11.

Cui portat gaudens ancilla paropſide rubra
Alecem: ſed quam protinus illa uoret.

Vide diligenter Bayſium.

Diſcus pro uaſe eſcario, Apuleio ſumitur: Cœnarum reliquijs diſcus ornatus. Niſi malumus cum Polluce pro orbibus ſumi, quos ille κύκλους ἀργυροῦς, orbes agẽteos ἢ χεύματα ἀργυρᾶ, ἢ πίνακας uocat in ſexto. Erat itẽ diſcus maſſa plũbea, ad formã orbicularem facta, quã pugiles & palæſtritæ ſiue athletæ in ludis gymnicis iaculabantur in ſublime

ne. Ouid.10. Metamorph.
ideſcunt,lati'que ineunt certamina diſci.
cutula, unc eſcuelle,lance minor erat: quapropter
t Martialis,Et leues ſcutulas,cauasq; lances.ἀεισο=
item Græci uocant uas in quo prandium defertur:
admodum οἰνοφόρον,amphoram.
Gabatæ præterea erant uaſa alia eſcaria & pulmen=
Martialis,
ſcurrunt gabatæ,uolantq; lances. Idem,
nplet gabatas,paropſidesq;.

VASA POTORIA ET POCVLA.

Aſa potoria & pocula dicuntur,in quibus bibimus:
quæ uarias formas uaria'que nomina acceperunt.
int autem argentea, aurea, cryſtallina, & lignea,
ius diximus. Cic.in Verrem,act. VI. In his pocula
quædam quæ Heraclea nominātur, Mentoris manu
no artificio facta. Poculum interdum pro ipſa po=
ſumitur.Verg.
la ſiquando ſæuæ infecere nouercæ.
oculo fit pocillū, pro paruo potorio uaſe. Plautus,
um unà poſtea,tecum aquæ pocilla potiret.
ocula clauis aureis ſuffixa Homero dicuntur, quæ
us pocula martellata uocat. Quemadmodum refert
ius Agnonen Teium Alexandri Magni præfectum
is clauis ſuffigere crepidas ſolitum fuiſſe. De clauis
m uideto in libello De re ueſtiaria. Aureos autem
os Athenæus χρυσοῦς ἥλους uocat.

Scyphū

Scyphum, quem ſcypphum nonnulli ſcribunt, uel cyphum, Græci σκύφον *dicunt, & σκύπφον, ut docet Athenæus in* XI. *une couppe. Eſt autem uaſculum potorium, ut cuique notum eſt. Inter ſcyphos laudantur in primis Bœotij: quibus Hercules primùm in expeditionibus uſus eſt: deinde Rhodiaci, ſequentibus Syracuſijs. Vergilius,*

Et ſacer impleuit dextrã ſcyphus. Scypho enim ueteres in conuiuijs & ſacrificijs utebantur.

Cyathis antiquos potus ſui menſuram metiri ſolitos etiam inter epulas, ex eo conijcio, quòd ſerui quidam ad cyathos ſtare uel eſſe dicebantur, ut ſerui ad limina & pedes: hoc eſt, qui foribus præerant & pedibus excalciandis, dum cœnaturi eſſent domini. Hinc Cicero, Seruum meum à pedibus tibi miſi. Quod autem cœnaturi uel diſcubituri ſoleas deponerent, oſtendit locus Martialis,

Depoſui ſoleas, affertur protinus ingens

Inter lactucas, oxigarum'que liber. Cæterum ſeruos à cyathis Græci οἰνοχόους *dicunt: unde cyathus à quibuſdam uocatur* οἰνοχόη, *quod uocabulum ab hauriendo & fundendo uinum, deductum eſt. Hoc autem munere qui fungebantur, dicebantur* κυαθίζειν, *hoc eſt, cyathiſſare: quo uerbo utitur Plautus in Menæchmis, Non ſcis quis ego ſim, qui tibi ſæpißime cyathiſſo? hoc eſt, cyatho uinum bibendum admetior: quod Athenæus dicit* κυάθῳ οἰνοχοεῖν. *Appellabantur'que hi pincernæ, nõ omnino inepto uocabulo, nẽpe quod à Græcis deductũ fortaßis putabitur: ut eũ ſignificet cui conuiuæ identidẽ dicũt* πίνειν κίρνα: *id eſt, miſce uinum, uel tempera uinum ut bibam.*

Quod

munus apud antiquos nobiliſsimi iuuenes in pu=
ac ſacris conuiuijs obire ſolebant : quemadmodum
nedem in deorũ conuiuijs fabulæ feciſſe referunt:
& deorũ pincerna appellatus. Qui mos hodie quo
ud Italos, & nobiliores quoſdã Gallos obſeruari
t iuuenes quidam, aulicis dum miniſtrant potum,
capite, altera manu cyathũ, altera phyalam aqua
nentes, tantum aquæ uino miſceant, quantũ à cõ=
xpoſtulatur. Sed hæc omnia ex Budæo decerpta in
le Aſſe: ſuus enim eſt unicuique honos tribuendus.
era, une taſſe, ab etymo dicta, quòd ampla ſit &
: fiebat autem ut plurimum aurea uel argẽtea, aut
oris atque excellẽtioris alicuius metalli: erat enim
pum ac regum poculum. Vergilius,
nens dextra pateram pulcherrima Dido.
ix, ung calice, aliud poculi genus, quod interdum
n, interdũ murrhinũ fieri ſolebat. Martialis lib. 4.
lat perſpicuus, ne duo uina calix.
orrò ſciendum eſt, calicem à probatiſsimis auto=
oni non ſolum pro uaſe, ſed pro ea tantum uaſis
quæ humoris capax eſt. Quinetiam Plinius roſæ
n dixit, eam partem quæ roſæ luteos apices in ſe
at & contineat. uide Bayfium diligenter. Calices
tiles erãt tum ad bibẽdũ apti, tũ etiã ad legumina
ẽda. Ad bibẽdum autẽ calices fictiles factos fuiſſe
Plutarchus in libello de cohibẽda iracũdia: D. Clau
eſarem conuiuæ, qui pridie ſcyphum aureum ſur=
ſe exiſtimabatur, reuocato in diem poſterum, ca=
fictilem appoſuiſſe. Ad legumina uerò reponenda

Ouidius lib. v. Faſtorum,

Stat calices, minor inde fabas, olus alter habebat.

Modiolus, uas paruum, factum ad modij ſimilitudinem: cuiuſmodi fere ſunt ea quæ gobeleta dicimus. Et Venetijs Latini uocabuli ueſtigia uulgo retinēt: uocant enim mozol, quaſi modiol, propter affinitatē d, cum z. B.

Amphithetum, poculi genus, ita fictum, ut quauis ex parte poſitum ſtaret, nullumq́; certum haberet fundum. Hinc prouerbium in eum qui liberius & meracius potaret, Ex amphitheto bibiſti.

Carcheſium, uas potorium uel poculum, quo utebantur in ſacrificijs: factum ad formam cuiuſdam nauis quam Macrobius ait tantummodo Græcis notam fuiſſe. Vergilius –cape Mæonij Carcheſia Bacchi, Oceano libemus, ait.

Sympullū, uas fictile, quo in ſacris prolibabant ſacrificuli. Plin. lib. xxxv. ubi de plaſtice, In ſacris quidem etiam inter has opes, non murrhinis cryſtallinis'ue, ſed fictilibus prolibatur ſympullis. Bayfius.

Capedines & fictiles urnulas, pro ſympullis poſuit Cicero in Paradoxis: & in tertio de Natura Deorū capedunculas appellat, quibus Numa Pompilius primus in ſacris uſus eſt. B. Capidulam autē M. Cato, uel Capim, genus poculi eſſe indicare uidetur, quod anſatum erat, ut manu capi poſſet: unde nomen deductum puto.

Cululli, calices erant fictiles, quibus Pontifices uirginesq́; Veſtales in ſacris utebantur, Horatius lib. I. Carm. –diues & aureis

Mercator exiccet culullis Vina. Idem in Arte,

Reges

dicuntur multis urgere culullis.

thus ſumitur quandoq; pro poculo uel calice, quo ſicijs ueteres utebantur. Vergilius,

ouum fundam calathis Aruiſia nectar. Mart. IX.

dit ueteres calathos, & ſiqua fuerunt

la, Mentorea nobilitata manu.

ellum à Græcis dicitur poculũ ad interna procli= catur & amphicypellũ, uelut undiq; introflexũ. bium, poculum in modum cymbæ, hoc eſt, naui= ctum, cuiuſmodi ſunt thuris repoſitoria in noſtris Fiebant autem interdum cymbia pretioſiſſima ex praſio lapide uiridanti. Plinius lib. XXXVII. III. Præfertur his chryſopraſius porri ſuccum & ferente. Sed hæc paulum declinans à topaſio in au luic & amplitudo ea eſt, ut cymbia etiam ex ea ylindri quidem celerrime. Quo ex loco, neſcio an e poſſimus, cylindros pocula etiam fuiſſe pretioſa uſmodi lapidibus facta: ſed nihil temere. Eſt & um lactis quoq; poculum. Vergilius,

nus tepido ſpumantia cymbia lacte.

tus, poculum erat quo in ſacrificijs utebantur, guttatim liquorem aliquem inſpergere uolebant, dmodum uaſa illa eſſe ſolent in quibus acetum re= nus, quæ anguſti ſunt admodum oris. Plinius lib. cap. XXXVIII. Marcus Curius iurauit ſe ex nihil attigiſſe, præter guttum faginum quo ſacri= . Gel. lib. XVII. Guttum Samium imprudens, n, tanquam ſi eſſet oleum, affert.

tharus, proprium Liberi patris poculum: erat

autem

autem anſatum, ut conijcimus ex Vergilio, qualis eſſe ſolet lagena. De Sileno,

Et grauis attrita pendebat cantharus anſa.

Cantharus autem nomen eſſe nauigij oſtendit Macrobius ex Menandri teſtimonio, ad cuius formam poculum: Bacchi factum erat, nomen'que inde acceperat.

Culigna Catoni uas potorium, quo meſſores utebãtur, atque in fœnogræco reponebãt, ut bene oleret. In eo autẽ tantùm uinum reponebatur.

Crater, crateris, ung hanap. Vergilius,

Crateras magnos ſtatuunt, & uina coronant. Idem,

Crateras'que duos ſtatuam tibi pinguis oliui.

Pro cratere pſycterẽ poſuiſſe uidetur Plutarchus in uita Alexandri, de Glauco medico: Quẽ (inquit) Alexander in theatro abſentem nactus caprum prandit aſſatum, & ingentem uini pſycterem hauſit. Niſi pro maiore & ampliore uaſe ſumi uideatur.

Lagena, une bouteille, uas fictile, quo ceu potorio utũtur qui per æſtatem atque ardores maximos in agris negotiantur. Ea forma, inquit Budæus, qua hydriæ fictiles hodie à Bellouacis importantur, cruches de beauuays. A' tereti enim collo diſtenta uentris laxitas, iterũ ſenſim ad imum gracileſcit. Martialis,

Nulla cathenatis pila eſt præcincta lagenis.

VASA VINARIA.

VAſa uinaria, in quibus uinum ad noſtros uſus reponere ſolemus. Quo in loco etiam de illis uaſis uinarijs tractabimus, quæ menſuram certam cõtinere ſolent.

nter quæ etiamnum annumeranda mihi uidentur à Columella lib. x i i. cap. x i x. uaſa defrutaria ntur: nempe ea in quibus defrutum uel ſapam, hoc um conſumptum & decoctum ad tertias partes mus: uel etiam uaſa defruto conficiendo utilia & noda.

us, ung caque, amphoras duas & beſſem capit: hoc denos congios Parrhiſinos. Fuit autem cadi for= d antiquos turbinaria, ex Plinio: id eſt, cono & o, & nuci pineæ ſimilis. Ouidius. v. Faſt.

uit fumoſo condita uina cado. Vergilius,

onus quæ deinde cadis onerarat Aceſtes.

tiam utebantur antiqui ad ſalſamenta condienda. ea, uas uinarium, quo uinum è cadis detraheba= gus Italorum ſimile quiddam uocat, ung boucal. Amphit. Cadus erat uini, inde impleui cirneam. gius quartarios quaternos continet: Græci choa Sextarium lingua noſtra uernacula, nulla ratio= uit, ung ſeſtier de uin.

t, hemiamphorion ſeu ſemiamphora quoque dici= draginta enim urnæ, uiginti amphoras ualent ex tione Columellæ. Sedecim autem urnæ, modium faciunt: id eſt, quatuor & uiginti brochos. hus uerò, à uerbo Græco βρέχω dicitur, quod fun ificat: eſt autem uas fundendo uino accommoda= plendis, deplendisq; culeis, & uaſis conditorijs, quocunq; modo trãſuaſando. Græci œnophorũ pellant, quòd uino cõportando aptum ſit. Iuue. em illa uenit rubicundula, totum

C Oeno

Oenophorum ſitiens, plena quod tenditur urna.

Sed ut ad urnam redeamus, ueteres inuenio urnis non ſolum ad uinum & aquam uſos, ſed etiam ad mortuorum & concrematorum cineres reponendos, cuiuſmodi antiqua monimenta paſſim in Italia reperias. Vrnis etiam ad ſuffragia utebantur. Vergilius,

Quæſitor Minos urnam mouet.

Vrnæ quoque prætoriæ meminit Iuuenalis ſat. XIII.
Vrnas præterea olearias fictiles Cato ponit.

Amphora, uinarium & aquarium uas. Quòd autem etiã aquarium eſſet, oſtendit locus Horatij in Arte poëtica: –amphora cœpit

Inſtitui, currente rota cur urceus exit?

Quòd uerò magis uinarium fuerit, ex hoc liquet quod de Bonoſo imperatore dicitur, qui cum ſe ſuſpendiſſet, dictum eſt, non imperatorem, ſed amphoram pendere: uino enim plus ſatis indulgebat. Martialis,

Amphora non meruit tam pretioſa mori.

Amphoræ forma teſſeraria fuit, & in ceruicem gracileſcens. ex Catone. Singulæ autem amphoræ decem & octo quartarios noſtros capiunt: hoc eſt, ſextarios Romanos duodequadraginta. Romæ præterea in angiportis, & angulis uicorum, amphoras fictiles collocatas fuiſſe memoriæ proditum eſt, in quibus ueſicæ commeantiũ, ut inquit Suetonius, exonerarentur. Hinc Caij Titij oratoris dictum in oratione pro lege Fannia, Dum meiunt, inquit, nulla eſt in angiportu amphora, quam non impleant, quippe qui ueſicam uini plenam habeant.

Dolia, inquit Nonius, uaſa ſunt grãdia, quibus uinum recon

litur.Cato, Vinum in dolijs hoc modò uænire opor= arro de re ruſt. Contrudatur in dolia plena uina= m.hoc eſt, acinorum & ſeminum, quæ in uuarum s continentur. Ita enim appellat Cicero in lib.de t. Porrò hoc genus uaſis prius ab antiquis calpar m, Varro in Nonio aſſerit. Seſquiculeare dolium, mella triginta amphorarum dolium appellat. Ven= autem dolia eodem autore fuerũt. Quinetiam olea= lia fuiſſe affirmat lib. v i. quorum magnitudinem rẽ fuiſſe dicit. Cato de re ruſt. Eos cõculcatos in do= ata indito. Dolia picata appellat, pice illita, poiſſez. nter, genus dolij ruſticani. Tibull. lib. i.

ubi ſeruabit plenis in lintribus uuas.

iam lignum cauatum inſtar nauiculæ. Vnde & pro accipi ſolet.

pa, une cuue, maius uas ligneum ad uinum condiẽ= ea forma inquit Budæus, qua lacus torcularis. Plin. x i i i. cap. i i. Ergo uini feci tanta uis eſt, ut deſcẽ= s in cupas enecet. Lucan. i i i i.

q; ratem uacuæ ſuſtentant undiq; cupæ.

s enim naues fulciebant dum reſarcirentur.

pis etiam ueteres uſos ad bibendum uinum, refert ius ex Næuio, quẽadmodum cyathis: atq; à caupo= dictas refert, qui his cupis pro poculis utebantur. ius, Duas cupas mero plenas exhauſit. Fortaßis erãt ormæ, cuius ſunt uaſa illa argentea uel ſtannea, quæ eta uulgus uocat.

uadrantal, inquit Feſtus, antiqui uocabant ampho= quod uas pedis quadrati, octo & quadraginta ſex=

 tarios

tarios capit. Plautus, Sitit hæc anus. P A. *quantillum ſitit?* P H.*modica eſt,capit Quadrantal.*

Cybium à Græcis dictum,ex Budæo,*uas illud, quod priſci Latini quadrantal appellabant. Dictum cybium, quia eius medium æquè patet in omnes partes: quod genus à geometris cybos dicitur.*

Modius,ung muy,Gallicum uocabulum eſt,& aridorum & liquidorum menſuræ, non modo priſcum, ſed uarium, pro locorum uarietate nomen obtinens. Modij autem noſtri menſura X X X V I.*congios noſtros capit, quos uulgus ſextarios nulla ratione appellat.*

Medimnus,ternos modios Romanos *cõtinet:mimnam uulgus uocat per ſyncopen,unc mimne.*

Modius autẽ Romanus *nõ diſpar erat ei mẽſuræ,quam bœotiũ uocamus,ung boeſſeau.Chœnix uerò ſemodius dicebatur,ung demy boeſſeau,ut illud obiter dictũ ſit.*Bud.

Culeus,une pippe, modios noſtros duos & ſemis capiebat:id eſt,ſexaginta Romanos.*continebat autem amphoras uicenas:hoc eſt,urnas quadragenas. Magnũ autẽ uas ex eo fuiſſe apparet,quòd in culeo ſcorteo dãnati lege* Pompeia,*cum cane, & gallo,& uipera inſuebãtur.*

Culeos autem nunc ſeſquimodiales habemus, id eſt, duodecim amphorarum:cuius uocabulum uulgare ad Latinum alludit.Quo genere Ligeris fluuij accolæ utũtur. Eſt & aliud genus culei maioris captus,quos tonnellos appellamus uulgò. Budæus *lib.*v.*de Aſſe. Columella lib.* I I I.*cap.*I I I.*Seneca uir excellentis ingenij atq; doctrinæ,cuius in prædijs uinearũ iugera ſingula culeos octonos reddidiſſe plerunq; compertum eſt.*

Mirum

irum autem eſt Gallos noſtros, φιλέλληνες uſqueadeò in hiſce uaſorum, & menſurarũ nominibus, ut etiã ra uocabula retinuerint: quemadmodum in ſequen= dicemus, primùm à minoribus uaſis incipientes.

mixeſtes, demy ſeſtier, minima menſura, ac minimũ inarium à nobis dicitur: quod uocabulum merè & rè Græcum eſt: ſignificat enim dimidiatum xeſtem. s autem eſt hemina.

copina, une chopine, à Græco χέε πίνειν, quòd in ea m funditur uel hauritur uini, quantum homo ſiti= us uno hauſtu abſumere poſſit. Lugdunenſes fillet= ppellãt, quaſi fideliam, quæ duplex pintam cõtinet. nta, une pinte, à Græcis deducta: illi enim pitynam llant uas quoddam uinarium: deinde ex pityna per open fit pitna: nos autem tranſpoſitione literarum m diximus, à πίνω, bibo: unde aliud quoque uocabu= leductũ habemus, ung pion, pro potore et helluone. uartarium, une quarte, apud Catonẽ eſt cõgij ſextã Nos uerò brochum appellamus ſeſquiſextariũ Par= iũ, quæ mẽſura dimidio maior eſt urna: id eſt, hemio= urna brochi. Itaq; quartariũ dicimus, nõ quartã par licuius maioris menſuræ, ut Latini uocauerunt, ſed uod quatuor mẽſuras caperet, id eſt, quaternas cheo= . Sic tertiarium, quod tres, ung pot de trois chopi= Semiſſem autẽ uocãt Lugdunẽſes, quã quartã uoca= une cymeſe. Sed hæc omnia ex Bud. ne quis fallatur. delia, inquit Nonius, uas Samium ad plurimos uſus: utem pro uaſe uinario utimur, quod lingua noſtra upto uocabulo, uocat une fillette, præſertim apud

Trecenſes: nam Lugdunenſes pro cheopina accipiunt. Fideliarum autē Trecenſium forma eſt lignea, quemadmodum cadiſci. Plautus Aulul. Sed ſi reperero ô Fides, Mulſi cōgialem plenam faciam tibi fideliā. Eodem modo quo Plinius cōgiarium cadum dixit. Fideliæ autem antiquorum qua forma fuerint, legiſſe me non memini: ſed fictiles & uitreas apud Columellam legimus.

Orca, uas Hiſpanicum Varroni, factum ad ſimilitudinem marinæ belluæ, quæ à Feſto orca dicitur. Perſius, —anguſtæ collo non fallier orcæ. Fuit autem orca, ut ego quidem cōiectare poſſum, uas uinarium, oleariū, ſalſamentarium, & ſalgamarium. Quinetiam Feſtus uocat orcas ficarias teretes, atq; uniformi ſpecie: quarum ratio non ſua menſura, ſed ſua forma conſtat. Orcis adhuc hodie ſalſamentarij negotiatores utuntur.

Diota, uas fictile, utrinque anſatum, aptiſsimum ſeruando uino. Horat. lib. 1. Carm. —atq; benignus

Deprome quadrimum Sabina
O' Thaliarche merum diota.

Quibus uerſibus adducor ut credam, diotam Sabinis in uſu fuiſſe ad uinum aſſeruandum in multos annos: quēadmodum hodie in Hiſpania fieri ſolet. Ad quod munus propria etiam dolia picata habent.

Ciborium, uas uinarium ad ſimilitudinē foliorum colocaſiæ incuruatum, & læue factum atq; expolitum. Horatius 11. Carminum,

Obliuioſo læuia Maßico Ciboria exple.

Seria quoq; formam certam uaſis denotat, non certam menſurā. Vas erat uariæ capacitatis, ad multos uſus accommo

nodatum. puto tamē oblongum fuiſſe, ex Columella
is in locis. Ac ſi nobis coniectari licet, & aliquid di=
ndo cōſequi, ego putarim oblongas & fictiles ſerias
, ceu urnas quaſdam, in quibus aquam aſſeruabant,
c pacatior fuiſſet: qui mos hodie quoq; Romæ per=
t. Liuius, Et in uico Iſtrico fontem ſub terra tanta ui
rum fluxiſſe, ut ſerias doliáq;, quæ in eo loco erant,
oluta uelut impetus torrentis tulerit. Terētius, Serias
s releui. Inde ſeriola. Perſius I I I I.
læ ueteris metuens deradere limum.

VASA AQVARIA.

ter uaſa aquaria non ſolum annumerabimus ea, quæ
igidam continere ſolent, & in quibus aqua geſtari,
cum quibus hauriri aqua ſolet: ſed etiā ea in quibus
igni caleſit.

rceus, cuius diminutiuū urceolus, uas aquariū: ut tamē
us eſſet ad frigidā, urceolus ad calidam. Inde urceoli
ſtratorij apud Martialem. Vrcei quoq; ſunt ex iure=
ulto, quibus aqua in æneum infunditur. B. Mani=
iam Plautus urceum aquarium uocat.

henum autem uel æneum, ung coquemart, cucumam
gus uocat, uas ad parandum aquæ calidæ potum. Ho=
I I. epiſt. –emptis
noctem gelidam lignis calefactat ahenum.
liariū qdā uocāt, ut inqt Athenæus in tertio: cuius etiā
ninit Palladius. nōnulli Græcorū uerborū artifices ἰπνο=
ητα appellarūt, et ἰπνολεβήτιον: Pollux ahenulū uocat. B.
Hydriam Latinè uocamus urnam aquariā, une cruche.

Hydria etiamnum utebantur antiqui ad ferenda colligẽ=daq́; ſuffragia. (Cic. III. Verr. *Vt quot eſſent renun=tiati, tot in hydriam ſortes conijcerẽtur.*) *Eius etiã uſus erat ad colligendos continendosq́; mortuorũ cineres.* B.

Calpis Plutarcho *in* Marcello, *idem quod hydria eſſe uidetur.* Herodotus *item pro uaſe aquario ſumit.*

Craterra Nonio *uas hauriendæ aquæ proprium: nos ſitulam uocamus.* Quo *uocabulo etiam utitur* Plautus, *Si hanc ſitulam accepero, omnem illi puteo animam inter=traxero.* Plin. lib. x. cap. XLIII. *de coruorum induſtria, Tradendum, inquit, putauere memoriæ quidam, uiſum per ſitim lapides congerentem in ſitulam monumenti, in qua pluuia aqua durabat, ſed quæ attingi non poſſet: ita deſcendere pauentem expreßiſſe tali congerie, quæ potu=ro ſufficeret. Huius autem eſt diminutiuum ſitella: eratq́; uaſculum in quo ſuffragia populi colligebantur in creã=dis magiſtratibus.* Cic. pro Cornelio, *Neque maius eſt le=gere codicem, quum intercedatur, quàm ſitellam ipſam cum ipſo interceſſore deferre. Niſi mauis legere ciſtel=lam, quòd mihi ſanè commodius uideretur.*

Suturnium, urceolus, ſeu guttus, ex quo aqua in pel=luuium diſtillat, ung goutteron, ung biberon.

Pelluuium autem, uas eſt in quo pedes lauantur, uel ex ipſius uocabuli indicatione, ung baßin a lauer les piedz.

Malluuium quoq́;, uas patulum, in quo manus abluũ=tur, ung baßin a lauer les mains.

Peluim nonnulli à pelluendo dictam putant: Varro *à pedum lotione: Græci* πέλλην *καὶ* πελίκα *dicunt. Ita=que uerius à Græco deduci putabitur. Quinetiam uas illud*

illud in quo pocula lauantur, Græci ὀλκεῖον καὶ λουτήριον *uocant.* B.

Trulleum, uas quo manus perluuntur.

Trullam quoq; uas fuiſſe aquarium, ex ære Corinthio fieri ſolitum, conijcitur ex Plinio *lib.* XXXIIII. *cap.* II. *Sunt ergo uaſa tantum Corinthia, quæ iſti elegantiores nunc æs ſculpendo transferunt modo in lucernas, modò in trullas, nullo munditiarum reſpectu. Sed & trulla, uas eſt uinarium ſic dictum, quòd uſu teratur: uel, ut alij putauere, à tranſuolando, quòd per eam aqua tranſuolet.* Iuuen. *in tertia, Si trulla inuerſo crepitum dedit aurea. De trulla quoque murrhyna loquitur* Plinius *lib.* XXXVII. *de* T. Petronio.

Pollubrum, *uas aquatile ad lauandas manus.* Fabius Pictor *apud* Nonium, *Aquam manibus dato, pollubrum ſiniſtra manu teneto. Erat autem utplurimum argenteũ.* Liuius, *Argenteo* pollubro, *& aureo gutto. Quo ex loco dixerim guttum eſſe uas illud quod nos uocamus une eſguiere a biberon: niſi mauis miſtarium appellare cum* Lucilio: *ſed miſtarius geminas anſas habebat, et longus erat, quo aqua uino miſcebatur.*

Chus, *ſiue choa, une eſguiere, uaſis genus quo aqua fundebatur:* ἀπὸ τοῦ χέειν, *quod eſt fundere. Eſt & mẽſuræ genus humidorũ apud* Atticos, Romanum *congium capiens, nẽpe ſex ſextarios, ſiue cotylas* Atticas *duodecim.*

Phialas *præterea uitreas, & aureas fuiſſe, conijcitur ex multis autorum uariorũ locis:* Græci φιάλην καὶ φιάλιον *uocant.* Fuerit'ne *autẽ uas aquariũ, an uinarium, dubiũ eſt: poculum tamẽ aureũ fuiſſe* Plinius *affirmat lib.* XXXIII.

Nos tamen uitreum uulgò affirmamus eſſe uas, une phiole: Itali caraffam, uocant.

Armillum, inquit Varro, urceoli genus, quod armo ferebatur.

Amula, uaſculum erat in quo ferebatur aqua luſtralis ad expianda ſcelera: dictum ab amoliendis peccatis, ung benoiſtier. hinc amuletum, diminutiuum, remedium aduerſus inuidiam & ueneficia.

Antlia, uas hauriendis aquis idoneum. Martialis lib. IX. Curua laboratas antlia tollit aquas. Hinc uerbum exantlare, exhaurire.

Solium, uas erat quo in thermis uel balneis lauabantur. Quod factum olim tanto ſumptu refert Liuius, ut mulieres ſolijs argenteis uterentur.

Colum niuarium, uas erat quo aqua ex niuibus colari ſolebat ad delicias Romanorum, ut æſtiuo tempore frigidius biberent. Martialis,

Attenuare niueis norunt & lintea noſtra:
Frigidior colo non ſalit unda tuo.

Itaque utebantur etiam ſacco niuario, qui lineus erat, ut liquidius merum potarent: quale eſt illud quod uocamus une eſtamine. Nos hodie colo utimur ad lac colandum: & eſt uas ligneum quod fundum linteum habet ſibi annexum: uulgus uocat ung coulouer.

VASA OLEARIA ET VNGVENTARIA.

Vaſa olearia non ſolum appellabimus ea, in quibus oleum in cellis reponitur, ut cadi, urnæ, & dolia olearia:

ria: ſed etiam ea in quibus oleum conſumitur in uſum rum, ut lychni, lampades, & huiuſmodi: de quibus uum eſt nunc ut diſſeramus.

Lechytus, pro ampulla olearia ſumitur in ſacroſanctis bliorum uoluminibus, nempe lib. III. Regum. Iulius tem Pollux in ſexto, λήκυθον inter uaſa unguentaria numerat. Atqui oleum inter unguenta ueteres poſue- , quando nullum unguentum optimum abſque oleo eri uidemus.

Alabaſter uel alabaſtrum, uas unguentarium quod uel x onychino marmore, uel alabaſtrite fieri ſolebat. Cic. ib. II. Acad. Quæſt. Quibus etiam alabaſter plenus unguenti patêre uidetur. Mart. lib. XI. Quod Coſmi redolent alabaſtra ſociq; deorum. Idem etiam onychen eodem libro pro alabaſtro poſuiſſe uidetur:

Profertur Coſmi nunc mihi ſiccus onyx.

Ampullas item conſimili ratione annumerat inter uaſa unguentaria libro tertio:

Et Coſmianis ipſe fuſus ampullis.

Quarum formam deſcribit Plinius lib. III. epiſt. Quibus non hians eſt, nec ſtatim patens exitus. Apuleius in Floridis ampullam oleariam uocat. Quòd autem turgida & uentroſa fuerit, id oſtendere uidetur locus Horatij in Arte poëtica, qui ampullas & ſeſquipedalia uerba, pro turgentibus & grauibus ponit. Hinc ampullam dicimus in corpore illam cutis prominētiam & inflationem, quæ ex humore aqueo, uel etiam ſpirituoſo aliquo ære incluſo inter cutem & carnem eleuari ſolet. Suetonius in Domitiano pro uaſe uitreo accepiſſe uidetur:

Vt non

Vt non temere, inquit, ſuper cœnam præter Martianum malum, & modicam in ampulla potiunculam ſumeret.

Pyxis *quoq;, une boette, pro unguentario uaſe ligneo, & maxime buxeo ſumi uidetur.* Neſcio *an pyxides ſint ea uaſa, quæ* Plutarchus *in* Ariſtide *&* Alexandro τοὺς χρυσοῦς *uocat. olei quoque & ungueriti croſſos, liberi adoleſcentes deferunt.* Corneæ *pyxidis meminit* Plinius *lib.* x x i. *cap.* x x.

Concha *item pro unguẽtario uaſe ab* Horatio *ponitur:*
Funde *capacibus unguenta de conchis.*

Lucerna, *une lampe, uas in quo oleum conſumimus, ut luceat, & ſplendorẽ emittat:* Græci τὴν λαμπάδα, καὶ λύχνον καὶ λύχνιον *uocant.* Hinc *de* Demoſthene *dictum eſt, eius ſcripta lucernã olere.* Fiebant *antiquitus lucernæ, quemadmodum etiam nunc apud nos, ex ære.* Plin. *lib.* x x x i i i i. *cap.* i i. *Sunt ergo uaſa tantum* Corinthia, *quæ iſti elegantiores nunc æs ſculpendo transferunt modo in lucernas, modo in trullas, nullo munditiarum reſpectu.* Lucernam *autem à lychno dictam contendit* Seruius, *unde inquit, primam breuem habet.* Iuuen.
Diſpoſitæ *pinguem nebulam uomuere lucernæ.*
Quòd *autem oliuum lucernis imponere ſolerent antiqui, oſtendit locus* Horatij: *–ungor oliuo.*
Non *quo fundatis immundus nauta lucernis.*

Lychnus, *idem quod lucerna, cum tamen pro candelabro accipere uideatur* Vergilius *primo* Aeneid. *Dependent lychni laquearibus aureis.*

Scirpus *autẽ ille laneus, qui circunfuſus oleo & incẽſus ardet in lychno, à* Græcis ἐλλύχνιον *appellatur, la meche.*

Lychnuchi penſiles, grans chandeliers, ou lampes qui pendent aux eſgliſes. Plin. lib. XXXIIII. *cap.* III. *Placuere & lychnuchi penſiles in delubris, arborũ modo mala ferentium lucentes. Erãt enim maxima cãdelabra ex ære Corinthio, uel Aeginetico cõflata: cuiuſmodi hodie quoq; in templis noſtris uiſuntur, & in aulis principum.*

Candelabrum, ung chandelier, à candelarum lumine nomen impoſitũ habet, inquit Plinius. Fiebant autẽ ærea candelabra etiam apud antiquos, ſed Corinthio ære facta fuiſſe negat Plinius: quin potius Aeginetico fiebant.

VASA CVLINARIA,

SVpereſt nunc ut uaſorum culinariorum ſpecies ac formas explicemus. Vaſa autem culinaria, quæ & coquinaria Plinius uocat, ſunt ea quibus coquina uel culina referta eſt: aut quæ in culina reconduntur, nempe frixoria, & ea in quibus pultem & pulmenta, atque alia id genus cibaria decoquimus in uſum noſtrum.

Aula ſiue olla, uas fictile, uel etiam æneum ad pultẽ & olera coquenda, quod uel prouerbio manifeſtũ fit. Catullus, Ipſa olera olla legit. Iuuenalis ſatyra XIIII. *Et grandes fumabant pultibus ollæ.* B. Prouerbi[um]

Pultem autem (ut obiter illud dicam) uulgus uocat de la puree: pulmentum uero, du potaige: generale enim eſt ad multa. Cæterum ab olla diminutiuum fit ollula, ſiue, ut antiquis placuit, aulula, ung potelet. unde Plauti comœdia nomen accepit, ut Aulularia diceretur, propter repertam à ſene auri plenam aululam.

Cacabus, Græcum eſt, ex Athenæo in quarto, & Ariſtopha

ſtophanis Paraſito: illi enim κάκκαβον *uocant: uas autem eſt in quo pulmentaria ſuper ignem coquimus.* B. *Nomen traxiſſe quidam aiunt à ſono, quem ſupra ignem poſitus facit.* Apitius, *Capita porrorum ſimul elixabis in caccabo nouo, ut aqua ad tertium deferueat. Fiebant autem apud antiquos etiam argentei caccabi, ut uidetur affirmare iuriſconſultus.*

Patinam *quoq; inter culinaria uaſa annumerare uidetur* Paulus *iureconſultus: nam & eſcis coquendis, & etiam deferendis ſupra menſam ſeruiebat, ut diximus in uaſis eſcarijs. qui mos hodie quoq;* Venetijs *obſeruari à nobis uiſus eſt.*

Lebes, *uas æneum aptum carnibus coquēdis, aut etiam alijs rebus, ung chauderon, ou une marmite. quod uas quia profundum erat, ideo curuum ab* Ouidio *dicitur.*

–*Fragilesq; cadi, curuiq; lebetes.* Idem.
Viginti *fuluos operoſo ex ære lebetes.*

Hoc *eſt, cælatos, uel ſigillatos, ut ſuprà diximus, & operibus ſculptis inſignes.* Verg.

Ingens *argentum,* Dodonæosq; *lebetas.* Hoc *eſt, ære* Dodonæo *conflatos, & factos.* Erat *autem* Dodona, *ciuitas* Epiri, *in qua conflabatur & reperiebatur æs optimum, admodum reſonans, ex quo etiam bracteæ æneæ fiebant: unde prouerbium,* Aere Dodonæo *loquacior.*

Tripus, *ung trepier, ferreum quiddam, ſuper quo uaſa igni admouebantur.* Tripos *autem tripodis, menſa in templo* Apollinis Delphici, *cui ſuperponebantur cortinæ.* Plin. *lib.* XXXIII. *Tripodibus etiam donabantur fortes athletæ.* Horatius *lib.* I. *Carm.*

Donare

Donare tripodas, præmia fortium Graiorum.

Sartaginem Græci λοπάδα καὶ λοπάδιον uocant. Nos uulgo Galli, ut opinor, la poelle, ut uocabuli Græci non leuiter preſſa ueſtigia retinere uideamur. B. Alij patellam uocant, ſed opinor, barbarè: nam patella quid ſit, ſuperius oſtendimus, cum de patina ageremus. Cæterum τήγανον Græci pro ſartagine accipere ſolent, nempe pro eo uaſe culinario, quod frixorium alij uocant: Itali una friſſora. unde τηγανίζειν, frigere & coquere in ſartagine, ut opinor: atq; hinc etiam Galenus panes tiganitas uocat, in ſartagine coctos cum caſeo, oleo, et alijs admixtis, ad ſaporem conciliandum: qualia ſunt ea, quæ à noſtris coquis in conuiuiorum apparatibus fieri ſolent, des bignetz: Itali uocant delle fritelle. unde etiam fritillæ à quibuſdam Latinis enuntiantur.

Πύραυνον πυρφόρον Pollux uocat, quam nos cauferetam dicimus, une chaufferette. ἀπὸ τοῦ καῦμα φέρειν, hoc eſt, ab igne ferendo: eſt enim id uas in quo ignem recondimus: ſuper quo diſcos eſcarios, & lances reponere ſolemus, etiam dum in menſa ſunt: ut iuſculum, uel etiam ipſa caro, aut ſiquid eſt aliud, calidum à nobis edatur.

Veru uel ueruculum, une broche, inter culinaria inſtrumenta Pollux annumerat, appellatq; ὀβελοὺς καὶ ὀβελίσκους. Vergilius,

Pars in fruſta ſecant, ueribusq; trementia figunt. Plin. lib. XXIII. Ex eo ſublata ueruculis ferreis, atque ipſa flamma conuoluitur ueruculo, ut ſit modici ponderis. une brochette de fer.

Mortarium, ung mortier, uas lapideum, uel æneum, in quo

in quo aliquid contundimus, uel ad iuſcula facienda, uel ad pulmenta condienda. Id *autem quo quidpiam in mortario contundimus, piſtillum appellamus, ung pilon.* Plautus *in* Aul. *Cultrum, ſecurim, piſtillum, mortarium, quæ utenda uaſa uicini rogant.* Vnde *aquam in mortario tundere, de inani & uana opera.*

Pila, *uas ligneum in quo antiqui frumentum contundebant & expicabant, uel etiam hordeum excorticabant ad ptiſanam conficiendam.* Plinius *libro* XVIII. *Tundatur granum eius in pila lignea.* E*a nunc utuntur funarij noſtri ad canabem & linum expurgandum.*

Segana *etiam dicitur uas in quo aliquid teritur.*

Salinum, *une ſaliere, uaſculum in quo ſal reponitur ad menſæ uſum, aut ſacrificia.* Horatius,

Viuitur *paruo bene, cui paternum*
Splendet *in menſa tenui ſalinum.* Perſius,
-Purum & ſine labe ſalinum.

Scaphis, *uas culinarium* Athenæo: Veneti *adhuc uocant una ſcafa.*

Scaphium, *uas in quo excrementa colligebant, & corporis fecem.* Iuuenalis,

Et *rude ſcaphium poſitis conſumitur armis:*
Σκάφιον Pollux *uocat, ubi agit de neceſſarijs ad ſeceſſum: & mulierum erat, quemadmodum laſana & ἅμις uirorum.* Horatius *laſanum uocat:*

Te *pueri laſanum portantes, œnophorumq́;.*

Scaphijs *autem argenteis antiqui utebantur, ut & hodie uiri* Galliarum *primarij: quin & aureis uaſis uentris onus excipiebant, quod de* Heliogabalo *imperatore refertur.*

ſertur. Athenæus tamen in quarto, ſcaphium inter uaſa, uel potoria, uel eſcaria adſcribit, niſi me fallit memoria. B. *Lucretius quoq; lib.* V I. *pro quolibet uaſe lati orificij ſumit:*

Et ramenta ſimul ferri furere intus ahenis
In ſcaphijs. Vitru. *In eoq́; collocetur circiter ſolis occaſum, ſcaphium æreum, aut plumbeum, aut peluis.*

Matella, uas urinarium, à Græcis ὐρήνη, *unde nos uocauimus ung urinal.* Iulius Pollux ἐνουρήθραν *uocat. Martialis in ſecundo,*

Matella curto rupta latere meiebat.

Matellam autem crepitu digitorum poſcebant ueteres, unde iocus Martialis in Paneretum. B. *Matellionem Tullius in Paradoxis uocat, Quid enim cenſes, ſi* L. *Mummius aliquem iſtorum uideret, matellionem Corinthium cupidiſsime tractantem, &c. Matellionem Corinthium dixit, ex ære Corinthio factum. Varro, Poſtularet trulleum, matellionem, peluim.*

Coculum M. *Catoni uas eſt æneum aptum coctionibus. Plautus, Aeneis coculis excocta eſt mihi omnis materia. Plura, ſi quis inuenerit, huic ordini adſcribat. Ego uerò tantum ea quæ inter legendum occurrerunt, ex bonis autoribus congeſsi.*

VASA VIMINEA.

FErè opuſculum clauſeram, cum mihi in mentem uenit uimineorum, quæ ſanè poſt uaſa lignea exprimere fortaſsis commodius fuiſſet: ſed quando etiam hic locus nos ad eorum explicationem inuitat, ſimul omnia

docebimus.

Vimen igitur erit omne uirgultum molle, & ad ligandum aptum: quales ſunt uirgæ populi, ulmi, & betulæ, & ſanguineorum fruticum, atque etiam coryli & ſalicis, quæ præcipui ſunt ad uaſa uſus. unde lentum uimen uocauit Vergilius lib. III. hoc eſt, flexile, & in quamuis partem ductile. Huiuſcemodi itaque uimine fiebant uaſa ad multa utilia, ut ad colligendas dapes è menſa: præterea etiam ad mulierculurum linteola recondenda: quæ omnia, uaſa uiminea dicebantur.

Calathus, mulierculurum uas fuit, in quo ſuos fuſos, aut etiam uiolas reponere ſolebant. Vergilius,

-non illa colo, calathis'ue Mineruæ
Fœminea aſſueta manus. Idem in Bucol.
-tibi lilia plenis Ecce ferunt nymphæ calathis.

Cuius diminutiuum eſt calathiſcus, pro eodem. Politianus in Ruſtico, Aut ciſta exportant, aut raſilibus calathiſcis.

Ciſta autem, quantum ego conijcere poſſum, uiminea etiam fuit: eratq; uas ſatis amplum, in quo multa aſſeruabant. Iuuenalis,

Iamq; uetus Græcos ſeruabat ciſta libellos.

Itali adhuc uocabulum integrum retinent. Hinc ciſtifer, ung porte pennier. Martialis in V.

-nupſiſti Gellia ciſtifero.

Ciſtella pro eodem. Cicero tamen pro eo uaſe ſumere uidetur, in quo ſuffragia colligebãtur: pro Cornelio Balbo, Neque maius eſt legere codicem cui intercedatur, quàm ciſtellam ipſam cum ipſo interceſſore deferre. Quo loco quidam corruptè, ni fallor, ſitellam legunt. Cicero,

aut quicunque fuerit, qui libros conſcripſit ad Heren-*nium, Saturnius, inquit, legem ferre cœpit: collegæ intercedere: ille nihilominus ciſtellam detulit.*

Caniſtrum ſeu caniſter, uas amplum, uiminibus contextum, in quo fructus recondebantur: atq; afferri in honorem ſolebant ab ipſis agricolis, ſeu etiam muliercuulis. Ouid. *lib.* I I I. Metamorph.

Prunaq;, & in patulis redolentia mala caniſtris.

Sporta ſiue ſportula, caniſtro non erat diſsimilis: ſed in alium uſum: nempe eum cui noſtram corbem applicare ſolemus, une corbeille. Salluſt. *in* Iugurtha, E*t muris canes ſportis demittebant.* V*eneti ſportulas & ſportas hodie uocant, uiminea quædam utrinque anſata & plicabilia: quales ſunt ficuum calathiſci, cabatz des figues, ut una manu deferri poßint: quibus utuntur ad carnes & eſcas alias deferendas, quas è foro domum aſportant.*

Sportulam præterea Romani *pro eo nummo accipiebant, qui togatis dabatur cum obſonio (ut inquit Suetonius) à potentioribus, ut deducerentur & reducerentur per urbem incedentes: ualebat autem centũ quadrantes: quadrans uero erat qui nunc* Romæ *uocatur quadrin, uel quatrin. nos, ung tournoys. uide* Bayſium *cap.* I X. *de re ueſt. &* Budæum *in lib. de Aſſe.* De *huiuſcemodi autem ſportula,* Iuuenalis *Satyra prima, nunc ſportula primo* Limine *parua ſedet, turbæ rapienda togatæ.*

Aſconius tamen, Sportæ, inquit, ſportulæ, & ſportellæ, nummorum ſunt receptacula.

Quallus, uas uimineum per quod uinum è prælo guttatim defluit, quod etiam colum appellat Vergilius:

–tu ſpiſſo uimine quallos
Colaq; prælorum fumoſis diripe tectis.

Picti etiamnum qualli dicũtur ciſtellæ in quibus mulierculæ fuſos ſuos reponere ſolent. Pontanus,

Vidit ea pictos melius contexere quallos.

Picti autem dicuntur, aut quòd uiminibus rubris atq; albis intertexti appareant: aut quòd etiam iiſdem uerſicoloribus uiminibus quædam ceu auium aut ferarum formæ depictæ uideantur, quemadmodum Venetijs quoq; nunc uideri ſolet.

Fiſcina, uaſculum uirgulteum, è quo lac colatur dum caſeus imprimitur, une eſcliſſe: uimineum autem erat, aut iunco textum. Vergilius in Copa, –contextáq; cannis Fiſcina lacte madens.

Theocritus τάλαρον appellat. In eandem quoq; ſignificationem ponitur fiſcella. Vergilius,

–& gracili fiſcellam texit hibiſco.

Hibiſcum autẽ, ut id etiam dicamus, uocat uirgas oblongas, quæ detractis ex althæa, hoc eſt, biſmalua, guimauue, folijs curuari ſolent, & in fiſcellarum contextum applicari. Nam & hibiſcum ſiue ebiſcum, althæam appellari contendit Dioſcorides.

Corbis, uas uimineũ quo meſſores utebantur. Cic. pro Sextio, Meſſoria ſe corbe contexit. Propertius lib. IIII. Corbis in impoſito pondere meſſor eram. Plautus, Geritote amicis noſtris aurum corbibus.

Corbis pabulatoria, in qua pabula ad equos uel armenta reponũtur. Columella, Si grano abſtinemus, frondis aridæ corbis pabulatoria modiorum uiginti ſufficit:

quem

quemadmodum meſsoriam corbem prius dixit Cicero.

Huius diminutiuum corbula, une corbeille, apud Columellam lib. XII.*cap.* L.*&* Plautum *in Aulularia.* Varro *quoq; de re ruſt.lib.*1. *cap.* XV. *Cogit aliquot corbulas uuarum, & frondem iucundiſsimam miniſtrat ouibus. Quinetiam, corbulas Amerinas dixit* Cato, *ex ſalice Amerina contextas: iuxta enim Ameriam Vmbriæ urbem ſalices præſtantiſsimæ creſcere ſolebant.*

Panarium, uas uimineum, quo panes deferuntur ad menſam, qui mos adhuc hodie in pleriſq; Italiæ locis perdurat. Statius,

Hi panaria, candidasq́; mappas
Subnectant, epulasq́; lautiores.

Suetonius *in* Caligula, *Sparſit & miſsilia uariarum rerum, & panaria cum obſonio uiritim diuiſit.*

Panariolum pro eodem. Martialis,

Cum panariolis tribus rediſti.

Vannus, fœmininum, uas latum in conchæ formã contextũ, quo frumenti & auenæ paleæ expurgantur. Columella, *Ipſæ autem ſpicæ melius fuſtibus tundũtur, uannis expurgantur. nonnuli cribrum cereale uocant.*

Cophinus, quem Græci κόφινον *dicũt, nos ung cophin (Priſcianus corbem interpretatur) à leuitate dictus eſt: ſignificatq; apud nos, tum uas ipſum uimineum, tum etiam menſuram ipſam uel frumenti, uel auenæ, aut alterius rei.* Iuuenalis Saty. VI.

Cum dedit ille locum cophino, fœnoq́; relicto. Columella *lib.* XI. *cap.* III. *Confecta bruma ſtercoratam terram inditam cophinis obſerat.*

Cumera (inquit Acron) uas ingens uimineum uel fi=ctile, in quo frumenta conduntur. Modo dicitur uas quod capit quinq; uel ſex modios, quod lingua Sabina trimo=dium uocatur. Horat. in Serm.

Cur tua plus cumeris laudes granaria noſtris.

Cumerum (inquit Feſtus) uas nuptiale, à cumera=rum ſimilitudine, quæ fiunt palma uel ſparto ad uſum popularem.

Infinita penè alia ſunt uaſculorum genera, quæ hic à nobis non enumerantur hoc loco: neq; enim, ut uerum fateamur, nobis Latina omnia nomina, nedum Græca ipſa uocabula ſunt uſqueadeo comperta, ut de ijs ſtatue=re quidquam poßimus. Sed neq; id quidem uelimus Le=ctor, ut quæcunq; præter Bayſij aut Budæi iudi=cium à nobis poſita ſunt, ea omnia arcana eſſe credas, niſi tibi exempla faciant ſa=tis. quòd ſi id quidem minus fecerint, nihil eſt in hoc libello, quod non tuo & erudi=torum omnium iudicio ſubiaceat.

INDEX LATINARVM ET *Gallicarum dictionum, quæ in hoc libello paßim conſperſæ & declaratæ inueniuntur.*

A

AEs Aegineticum 13
Aeneum 39
Ahena 13
Ahenum 39
Ahenulum ibidem
Alabaſter 43
Alabaſtrites lapis 22
Albaſtre ibidem
Amphicypellum 31
Amphithetum 30
Ex Amphitheto bibiſti ibidem
Amphora 34
Ampullæ 43
Amula 42
Antlia ibidem
Armilla ibidem
Artolagani 25
Aſyntheta 19
Aßiettes 26
Aualler 5
Aula 45
Aureæ cruſtæ 10
Aureus guttus 9

B

Baßin a lauer les mains 40
Baßin a lauer les piedz 40
Benoiſtier ibidem
Betula 17
Bignetz 47
Boeſſeau 36
Boette 44
Bouleau 17
Bouteille 32
Bractearij 6
Broche 47
Brochus 33
Buffet 6
Burin 7

C

Cabatz de figues 51
Caccabus 45
Cadus 33
Cælata uaſa 7
Cælum 7
Calathus 31.50
Calathiſcus 50
Calathiſci ficuum 51

Calice	29	Ciſtifer	ibidem
Calices fictiles	ibidem	Clarè	23
Calices uitrei	19	Coculum	49
Calix	29	Colum niuarium	42
Calpis	40	Concha	44
Candelabrum	45	Congius	33
Caniſter	51	Conuiuialia uaſa	9
Caniſtrum	ibidem	Cophin	53
Cantharus	31	Cophinus	ibidem
Capedines	30	Coquemart	39
Capedunculæ	ibidem	Corbeille	51.53
Caque	33	Corbis	52
Carcheſium	30	Corbula	53
Caßiterina uaſa	16	Aes Corinthium	13
Caßiteron	ibidem	Coulouer	42
Catinus	24	Couppe	28
Chandelier	45	Couppe dargent	12
Chauderon	13	Couppe dor	9
Chauferette	47	Crater	32
Cheopina	37	Craterra	40
Chœnix	36	Cruche	39
Chopine	37	Cruche de beauuais	32
Chryſendeta	11	Cruſta	10
Chus	41	Cruſtata uaſa	10
Ciborium	38	Cruſtularij	10
Cirnea	33	Cryſtallum	19
Cißimbium	18	Culeus	36
Ciſta	50	Culigna	32
Ciſtella	ibidem	Cululli	30

Cumera

Cumera 54
Cupa 21.35
Cuprũm 14
Cuue 35
Cyathiſſo 28
Cyathus 28
Cybium 35
Cylindri 31
Cymbia 31
Cymbium 31
Cypellum 22
Cyphus 28
Aes Cyprium 14

D

Deliaca ſupellex 14
Aes Deliacum 13
Demy boeſſeau 36
Demy ſeſtier 37
Diota 38
Diſcus 26
ære Dodonæo loquacior 43
Dolia 35
Dolia picata ibidem
Dolia uentroſa ibidem

E

Effictores 22
Efformatores ibidem
Ellychnion 44
Emblema 10
Entree de table 23
Eſcliſſe 52
Eſcuelle 27
Eſguiere 41
Eſtamine 42
Exantlare 42

F

Fagus 17
Ferculum 25
Fictilia 22
Fidelia 37
Fillette ibidem
Fiſcina 52
Frixorium 47

G

Gabatæ 27
Gaſteaulx fueilletez 24
Goutteron 40
Guttus 31

H

Hanap 32
Haurire 5.9
Hemixeſtes 37
Hibiſcum 52
Humer 5
Hydria 39
Hydriæ argenteæ 10

I

Inauratores 6

Incruſtare 11
Incruſtata uaſa 10

L

Labra ahena 14
Labra lupinaria 21
Labrum ibidem
Lagena 32
Lampe 44
Lanx 14
Lanx argentea 13
Lances chryſendetæ 11.24
Lebes 46
Lechytus 43
Linter 35
Lucanicæ 24
Lucerna 44
Lychnus 44
Lychnuchi 45

M

Magis,magidis 25
Maiorica 23
Malluuium 40
Marmite 43
Matella 49
Matellio ibidem
La Meche 44
Medimnus 36
Mentor 7
Menaſge darain 14
Miſtarius 41
Modius 36
Modiolus 30
Mortaria lapidea 22
Mortarium 45
Mortier ibidem
Mortier de cuyure ibidem
Murrhinum 20
Murrhina pocula ibidem
Murrhina uaſa ibidem
Muy 36

O

Obſonator 25
Obſonium ibidem
Oenophorum 34
Olla 45
Ollæ iuſculariæ 16
Ollula 45
Oleæ 24
Oliues 24
Onyx 21
Orbateurs 6
Orbes 26
Orca 38

P

Panarium 53
Panes tiganitæ 47
Paramentum 10
Paropſis 26

Patella

Patella 26. 47
Patera 29
Patera aurea 9
Patina 25. 43
Peluis 40
Pelluuium ibidem
Phiala 41
Phiole 42
Pila 48
Pilon ibidem
Pincernæ 28
Pinta 37
Pinte ibidem
Pippe 36
Piſtillum 48
Pityna 37
Plat 24
Plat creux 22
Plat dargent 12
Poelle 47
Pocula 27
Poculum aureum 9
Pollubrum 41
Porte pennier 50
Pot de cuyure 14
Pot de trois chopines 37
Potaige 45
Potelet ibidem
Potiers de terre 22
Potz a ſouppe 16
Potz de beauuais 23
Potz de terre 22
Promulſis 23
Pulmentarium 46
Puls 45
Puree 45
Pyxis 44

Q

Quadræ 26
Quadrantal 35
Quallus 51
Quartarium 37
Quarte ibidem

R

Repoſitoria argentata 13
Rudia uaſa 12

S

Saliere 48
Salinum ibidem
Sartago 47
Scaphia argentea 13
Scaphis 48
Scaphium ibidem, & 49
Scutula 27
Scyphus 28
Scyphus argenteus 12
Scyphi ſigillati 11
Segana 48

Semis,

Semis, ſemiſsis 37
Seriæ 38
Seſtier de uin 33
Sextarium ibidem
Sigilla 11
Sigillata uaſa ibidem
Signa Corinthia ibidem
Solium 21.42
Solium argenteum 12
Species æris 13
Sporta 51
Stannum 16
Suturnium 40
Sympullum 30

T

Taillouers 26
Taſſe 29
Taſſe dor 9
Tertiarium 37
Tinne 21
Tinne de cuyure 14
Toreumata 7
Toreutice 7
Tornatile buxum 17
Tornus 7
Tournouer 7
Trepier 46
Tripos, Tripus ibidem
Trulla 4
Trulleum ibidem

V

Vannus 53
Vaiſſeau 5
Vaiſſeaulx de bois 17
Vaiſſeaulx de fonte 15
Vaiſſeaulx entaillez 10
Vaiſſeaulx ouurez 7
Vaiſſelle darain 13
Vaiſſelle dargent 12
Vaiſſelle deſtain 15
Vaiſſelet 6
Vas 5
Vas cupreum 14
Vas unguentarium 22
Vaſa ærea 13
Vaſa ænea ibidem
Vaſa ahena ibidem
Vaſa alabaſtrina 22
Vaſa ἀνάγλυφα 11
Vaſa aquaria 39
Vaſa Aretina 23
Vaſa argentea 12
Vaſa aurea 8.9
Vaſa Bellouaca 23
Vaſa betulina 17
Vaſa cælata 10
Vaſa conflatilia 15
Vaſa coquinaria 13

Vaſa

Vaſa Corinthia 11
Vaſa cryſtallina 18.19
Vaſa culinaria 45
Vaſa Deliaca 13
Vaſa eſcaria 23
Vaſa fictilia 22
Vaſa hederacea 18
Vaſa lapidea 21
Vaſa lignea 17
Vaſa murrhina 20
Vaſa olearia 42
Vaſa plumbea 16
Vaſa potoria 18.19
Vaſa promulſidiaria 23
Vaſa pura 11
Vaſa Samia 23
Vaſa ſtannea 15
Vaſa uiminea 49
Vaſa uinaria 32
Vaſa uitrea 18
Vaſorum appellationes uariæ 8
Vaſarium 6
Vaſcularius 6
Vaſculum 6
Veru 47
Veruculum ibidem
Vimen 50
Vitra ſilicea 18
Vrceus 39
Vrceolus 39
Vrinal 49
Vrna 34

FINIS

LVGDVNI APVD SEBASTIANVM GRYPHIVM,
ANNO M.D.XXXIX.

